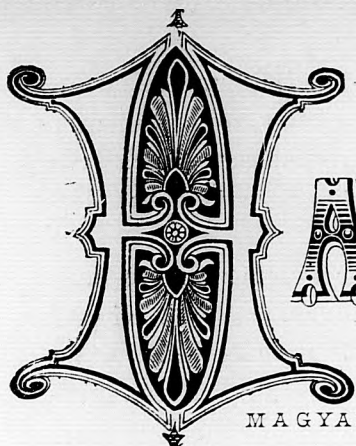

Budapest, 1882. Február 19.

5. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK
HETISZEMLÉJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS ROVATSZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

Szerkesztőség: Váci-utca 24. sz.
Kiadó hivatal: Váci-utca 3. sz. a
„Harmonia” társulat zeneműkeres-
kedése.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt
Félévre 3 frt
Negyedévre 1 frt 30 kr

Üdvözet Munkácsynak!

A mester, ki magának örök emléket állított félvilág által csodált műveivel, itthon van, közöttünk s a haza örömmel szoritja ismét keblére babérkoszoruzott nagy fiát. Ünneplésére csoportosul a főváros és vidék művelt népe, mely a művészetekben gyönyörét találja, maguk a művészek, kiknek büszkesége ő s a lelkes ifjuság, mely a nemes és magas eszmékért mindenha lángolt.

S ha valaki, úgy Munkácsy kétszeresen méltó az ünneplésre. Ő nemesak e század legnagyobb festőművésze, kinek lángeszét a hódolat így is megilleti, ő azon férfiú jelenleg, ki a sok oldalról megtámadott és kétségbevont magyar kultúrának legkiválóbb képviselője, ki előtt a magyarság legelkeseredettebb ellenségei is meghajolnak és leteszik lábai elé a hazánk ellen irányzott támadó fegyvert. Munkácsyban a magyar nemzet génusza vonul végig koszorús fővel egész Európán és szerez osztatlan diadalokat a magyar nemzet teremtő lángeszének. A nagy művészt a hódolat, a nagy magyart a hála illeti meg ezért.

Munkácsynak a külföldön missiója van és senki még annak úgy meg nem felelt, mint ő. Legtöbb magyarunk, kinek nemzete hasonló hivatást tűz eléje, öntudatlanul idomul a külföld népéhez, melynek keblében él, félerővel annak érdekeit támogatja, — Munkácsy minden tekintetben magyar maradott, ki úgy teljes egyéniségével, mint életmód-

ával, műveltségével s ami a legfőbb: művészetével folyton a jelenlegi Magyarországot képviseli, mely a szabadságharc óta a népies elem fel-ölelésével megújodva, a gondolatszabadság korlátlanága és a világszabadság melletti harcban egy egységes, erőteljes egyénként lépett bele a küzdő nemzetek sorába.

Sok ily nagy művészt hazánknak s egykor a lenézett, kicsinyelt, magyar nemzet vezérszerepet visz a nemzetek művelődésében! Ki szerez a magyar népnek egyenjogúságot a többi művelt nemzetekkel, ki harcolta ki a népnek rokonszenvét nemzetünk szabadságharca iránt, mely a magyar géniusz egyik erőteljes nyilatkozata volt? Petőfi hallhatatlan dalaival és Munkácsy hallhatatlan ecsetével. Az a rongyos, sebesült honvéd, ki a »tépés csinálók«-nak elregéli a haza nagy tragédiáját, egyike azon »névtelen félisteneknek«, kikre Európa bámulva tekintett, azon közkatonáknak, kik »nagyobbak mint a hadvezérek!« Munkácsy ecsete kellett hozzá, hogy a művelt világ abban egy egész nemzet képviselőjét lássa és becsülje, Munkácsy ecsete, hogy Kossuth szónoklatának és Petőfi költeményének Európa többi részével ép oly mértékben érezette varázsát, mint ahogy az minket szivünkön ragadott meg.

Munkácsy műveiben öntudatosan tükröződik folyvást a magyar szellem, még akkor is, midőn a nemzeti jelleget látszólag levetkőzve, az általános emberihez fordul lángszelleme s Miltonban a lángész tragédiáját, Krisztusban az emberiség tragédiáját örökíti meg. Más művész ezt így mint a magyar Munkácsy, nem festhette meg, a magyar lélek mélysége, emberszeretete, melancholiája, drámai ereje nyilvánul itt minden ecsetvonásban.

Még egyszer szívélyesen üdvözljük a nagy mestert körünkben. Hő ohajtásunk, hogy jól találja magát itthon s legyen meggyőződve, hogy a szeretet és hódolat külső nyilvánításainál százszorta nagyobb azon nagybecsülés, mellyel iránta viseltetünk s azon büszkeségünk, melyet a felett érezünk, hogy őt magunkénak mondhatjuk.

Zenepártoló-egylet.

A lefolyt héten a napi lapokban azt olvastam, hogy Budapesten magyar zenepártoló egylet létesült. Ez a magyar zenepártoló egylet olyan mint a tengeri kigyó, mely évenként egyszer kétszer felüti szörnű fejét a lapok betűtengerében. Két év óta szüntelen azt olvashatják az érdeklődők, hogy: »Magyar zenepártoló egylet van alakulóban«, — hogy »ezek és ezek ily célú egylet alakításán fáradoznak,« — hogy az egylet alapszabályai megerősítve lettek« — stb. — s mégis ez ideig semmi eredmény, semmi kézzel fogható morális haszon.

Ha emlékezetem nem csal — ezelőtt két évvel tartatott az első

értekezlet az írók és művészek körében. Frecskay úr szerepelt mint előadó. Meggyőző szavakkal ecsetelte a magyar zeneművészet hátramaradottságát, mérvadó körök pártolás hiányát és szövetkezésre, kölcsönös támogatásra hívta fel a jelenvolt — fájdalom — csekély számú zeneszerzőket. Az értekezlet egy 12. tagú bizottságot választott s eloszlott.

A bizottság, melynek elnöke Bartay Ede nemz. zenedei igazgató volt, elkészítette az alapszabályokat, benyújtotta azokat a miniszteriumhoz s megkezdé agitációját zenész körökben. Az eredmény az lett, hogy mult évi november havában a „magyar zenepártoló egyesület meg nem alakulhatás okából“ szétoszlott.

Ezen sajnálatos eredménytelenség lett azután a „Harmonia“ magyar zeneművészek társulatának szülőanyja. Bartay Ede igazgató úr többek tanácsára újabb értekezletet hívott össze s megbeszélés tárgyává tette, vajjon nem lehetne-e a magyar zeneművészet emelésére hatni az által, hogy maguk a magyar zeneművészek alakítanának egy részvénytársulatot, mely a zeneművészek végrehajtó organumaként működne.

Az eszme tetszett s az ige csakhamar tetté is lőn. Mennyi érdeme van ebben Bartay Ede társulatunk elnökének, tudhatják mindazok, kik látták lankadatlan buzgalmát s a nála megszokott erélyes szívósságot, mellyel a »Harmonia« megalakításán fáradozott.

Annak a férfinak, kinek annak idején sikerült a befolyásos körök apathiáját megtörve az országos zeneakademiát létre hozni, ki a budapesti nemzeti zenedét oly virágzóvá tudta tenni, kinek a magyar zenészek a zenész segélyző egyesületet köszönik — annak okvetlenül kellett, hogy sikerüljön az új magyar zene intézmény életbe léptetése is. Mi az oka tehát annak, hogy a magyar zenepártoló egyesület halva született eszme maradt, míg a „Harmonia-társulat“, mely különben szintén nem egyéb mint más alapra fektetett magyar zene pártoló társulat, létre tudott jönni.

Az ok egyszerű s közel fekvő. A „Harmonia“ társulat praktikus alapra van fektetve, míg az eredetileg tervezett zene pártoló egyesület ideális talajba akarta alapköveit lerakni. Azt akarta t. i., hogy minden zeneművész fizessen évenként ennyi meg ennyi tagdíjat, írjon műveket s működjenek közre az egyesület által rendezett hangversenyeken. Akarni sokat lehet, de az akarat nem elég. Először is a magyar zeneművészek nincsenek még — fájdalom — azon kellemes helyzetben, hogy anyagi hátrány nélkül tagdíjakat fizessenek, másodsor ha be is fizették volna a tagdíjakat, bizonyára nem lett volna elég a befolyt összeg hangverseny rendezésekre. Tegyük fel, hogy valami jelentékeny mű merül fel — akadt-e volna kiadó, ki annak kiadását összekuporgatott vagyónából megreszkírozta volna. Azt hiszem, nem.

Ezzel szemközt a „Harmonia“ társulat csak arra kérte a zeneművészeket és a zenepártoló közönséget, hogy teremtsen egy 15.000 frtnyi részvénytőkét, melyből az összes segédeszközöket létesíteni lehessen. Ez a tőke azonban olyan mint a takarékpénztárba fektetett pénz, mert jövedelmeznie kell, úgy hogy a zeneművész, ki részvényvel bír, nemcsak hogy el nem veszti befektetett tőkéjét, hanem abból méltányos hasznot is húz, a mellett előmozdítja az öszcél.

A „Harmonia“ társulat egymagában képes mindent felölelni. A

zeneművet a keblében működő bíráló tanács által megbíráltatja, ha kitűnő, kiadja, saját nemz. zeneműkereskedésében forgalomba bocsátja, lapjában ismerteti, az általa rendezett zene reggélyeken a fővárosi műértő közönség bírálata alá juttatja, külföldi kiadóknak összeköttetései alapján ajánlja — szóval tekintélyénél s anyagi helyzeténél fogva képes tehetségeket föl kutatni, azokat pártolni érleltetni.

Most meg van törve az út, létezik a fővárosban egy magyar nemzeti irányú kiadó cég, mely kész pártolni mindent, mi magyar, de kész harcolni egyúttal mindazok ellen, kik eddig a magyar zeneművészet telvirágzását roszakaratúlag akadályozták.

A „Harmonia“ nemzeti színű zászlaja alá tömörültek a magyar zeneművészet legkitűnőbb bajnokai; a magyar zene megteremtője és feje koszorus dalműköltők Erkel Ferenc, Bartay Ede, Huber Károly, Erkel Gyula, Székely Imre, Allaga Géza, Aggházy Károly, Erney József, Beliczay Gyula, Verebi Végh János, Simonffy Kálmán, Szentirmay Németh János, Hubay Jenő, Schauer Ferencz, Szabados Károly, Náday Ferenczné s mások, kiknek pártolásával az eszme diadalmaskodni fog.

Ha tehát csakugyan alakulóban van egy zene pártoló egyesület, akkor tetemesen könnyíthetünk munkáján. Társulatunk kész örömmel rendelkezésre bocsátja a segédeszközöket, átengedi termét hangversenyek rendezésére, megnyitja lapunk hasábjait az egyesület számára s minden tőle telhető módon azon lesz, hogy az új egyesület, mely szintén nemzeti irányban halad, támogassa. Mi már rendelkezünk az eszközök felett, melyeket nekik küzdve kellene megszerezni, szívesen segítünk mindenben, mert hisz a cél csak egy s ez édes hazánk művészetének fölvirágoztatása.

Dr. Hubay Károly.

A képzőművészeti társulat közgyűlése.

Az országos magyar képzőművészeti társulat február 12-én délelőtt 10 órakor tartotta sugáruti műcsarnokának nagy termében évi közgyűlését. A közgyűlés általános pontjai közül mint minden évben, úgy most is magasan kiemelkedett Ipolyi Arnold püspök elnöki megnyitó beszéde. A nagyszabású és terjedelmes (30 negyedrést oldal) beszédet nyomtatásban osztották szét a jelenlevők közt s elnök időkimérlési szempontból egyes részek kihagyásával olvasta azt föl.

Már beszéde első részében, melyben irodalmi és művészeti viszonyainkat festi s a magyar képzőművészet nagy lendületét konstataálja, többször felemlíti azt az örvendetes eseményt, mely hazai képzőművészetünket Munkácsy világhírű festménye „Krisztus Pilátus előtt“ által érte. Azután áttér az egyesület anyagi sikerének részletes kimutatására, mely az elért 30.000 frtnyi vagyonszaporulatban összegezhető. Beszéde második részében számot ad a társulat vezetőinek múlt évi működéséről. A társulat ez évben — úgy mond a megnyitó — immár közel jutott a legmagasabbhoz, programja legmerészebb reményéhez: művészetünk egyik legfőbb feladatának eléréséhez, a magyar műakadémia felállítása tervezetének tárgyalásához és megalkotásához. Ez volt múlt évi működésének főmozzanata. Azután részletezi az e tárgyban

tett, már ismeretes intézkedéseket. A harmadik részben a művészek foglalkoztatása cím alatt, a hazai képzőművészet emelésének azt a fontos eszközét fejti ki, mely szerint a művészeknek itt benn a hazában való foglalkoztatása által, — a képzőművészet hatalmas lendületet vehet. A múlt év eseményeiből első sorban a rendezett tárlatokat emeli ki, melyek szellemi eredménye az előzőket messze tulszárnyalta s anyagi lag is kedvezőbb volt ez eddigieknél. Örvedetesen jelzi a képvásárlók számának emelkedését s azt, hogy a magyar művészek művei kelen-
dőbbek a külföldiekénél, mit mutat az, hogy a lefolyt évben magyar mű 18.172 frt értékű és külföldi 15.233 frt értékű adatott el. A kiállítások rendezése körül elnök hosszabban méltatja Per l a k y Kálmán igazgatónak buzgó és fáradhatlan működését. Azután a pályázatokról tesz jelentést. Az ötödik részt Munkácsy legközelebb hozzánk érkezett halhatlan műve dicséretének szenteli. A hatodik részben felemlíti, hogy a társulatba idáig mintegy 300 rendes, két pártfogó és 11 alapító tag lépett.

Utána Horváth Károly titkár ismertette a válaszmány múlt évi jelentését, a mérleget és a jövő költségvetést. Tiszteletbeli tagokul elnök ajánlatára egyhangu éljenzéssel megválasztattak: M u n k á c s y Mihály, R á t h György kir. táblai tanácselnök s a társulat volt igazgató válaszmányának elnöke, Du S o m m e r a r d E. a párizsi képzőművészeti társulat elnöke és P o r t a e l s J. festőművész, a brüsszeli kir. festőakademia igazgatója. Ezután elnök a választások megejtésére szavazatszedő bizottságot küld ki s az ülést felfüggeszti. Az ülés feloszlása előtt L é v a y indítványára meleg köszönetet szavaztak Ipolyi Arnold elnöknek buzgó működéseért.

Végül a válaszmányba a kilépett tagok helyére beválasztattak: művészek: Gerster Kálmán, Jankó János, Morelli Gusztáv, Spányi Béla, Madarász Viktor és Székely Bertalan. Műbarátok: Csapó Vilmos, Liphay Kornél, Tisza Lajos, Szalay Imre (oszt. tan.) Wahrmann Mór és Zichy Antal.

T Á R C A.

Bülow és budapesti hangversenye.

Egyike a legérdekesebb zenei egyéniségeknek, kinek minden ize művész, telve a művészfaj önérzetével, különöségeivel, makaességával s kiemelkedve azok közül rendkívüli tehetségei által. Öntudatos annyira, hogy nyiltan (és teljes joggal) vallja magát a koronás uralkodókkal egyenlőnek, önérzetes annyira, hogy maga mellett egyenrangú tehetséget a zeneművészet más terén el nem tűr s azért jár egyedül hangversenyezni és tölti meg egész műsorát mindig kizárólag saját zongora elődásaival; különc, mert az őt élvezni vágyó közönséget a leggyakrabban igen kemény megpróbáltatásoknak, önmagát rendkívüli fáradalmaknak teszi ki s makaes, mert tudván, hogy nem ő létezik a közönség

kedveért, hanem az ő érette, saját kitűzött céljaitól egy hajszálnyira el nem tér s azokat teljes hatalmával erőszakolja végig.

Szóval, egy szellemi arisztokrata, e társadalmi osztálynak minden fény és árnyoldalaival együtt.

Mindnyájan emlékezünk rája, miként lépett föl tavaly először Budapesten. Két estélyt rendezett, egyet tisztán Beethoven-szonátákból, a másikat csaknem kizárólag Liszt-darabokból. Őt Beethoven-szonátát egy végtiben végig hallgatni egy helyen ülve, bizonyára oly élvezet, mely a legmegesontosultabb zenészt is teljesen kifárasztja és szellemét megernyeszti, föltéve, hogy oly feszülten figyel, amint azt e hallhatatlan művek megérdemlik, s amint — Bülow megkívánja hallgatóságától. A boldog bécsiek szerencsések voltak egy Brahms-estét élvezhetni, melyen nem kevesebb mint tizenhat Brahms-darab alkotta a zenei menut. Hogy e nehéz étkekből álló szellemi lakoma még a bécsi zenei közönségnek is megfeküdte a gyomrát, az igen természetes, ép úgy, mint ahogy látunk a nagy Beethoven hangverseny után magunk is elváltozott színű embereket, kiknek a sok a jóból hasonlólag megártott.

Az ily „zenei monografiák“ (amint Hanslick szellemesen nevezi Bülow e nembeli mutatványait) szerény véleményünk szerint czéltévesztett dolgok a hangverseny-teremben. Egy tanár megteheti erősebb idegzetű, de tisztán zenével foglalkozó növendékeinek, hogy tanulmányul egy ily estét ad nekik, mely bizonyára hasonlíthatlanul tanulságosabb, mint akármennyi elméleti magyarázat. Bülowtól egy ily »interpretacionális« estélyt hallva, hamarabb, mélyebben és világosabban fogja föl a zenész az illető mester szellemét, kinek ismertetésére Bülow vállalkozott. De ott, ahol a zenész csak csekély töredékét képezi a közönségnek, a hangverseny teremben az ily fárasztó mutatványok nem hogy magyaráznának és ismertetnének, de elkábitanak s az első részek valódi élvezetét a nagy közönség számára elmossa a többinek elcsigázó ereje. A változatosság nemcsak gyönyörködtet, de okvetlenül szükséges is, hogy a nyújtott dolgok teljesen élvezhetők legyenek s a változatosság e „zemonografiák“-ból, fájdalom! ki van zárva.

Bülow Bécsből jött hozzánk, oda pedig Berlinből ment, hol a meiningi zenekart is vezette s önállóan is hangversenyzett. Tőlünk tovább megy vándorutjára, egész Németországot bejárja s áprilisban Oroszországot iparkodik meghódítani Brahms és Beethoven számára. E tér különben szintén teljességgel nem idegen előtte, hisz odautaztában történt az a híres adoma, melynek a valóságban Bülow és Patti Adelina között lefolyt ismerkedési jelenet képezi alapját.

Február 10-iki hangversenyét szives engedékenység jellemzi a műsor összeállítás tekintetéből. Hálára kötelezett vele a kitűnő művész, hogy oly változatos műsorról szerzett nekünk feledhetlen estét. Bülow mint zongoraművész sokkal ösmeretesebb már közönségünk előtt, hogysem általánoságban kellene kiváló előnyeit kiemelni: ő elsőrangú zongoraművész, aki és a zongorakirály között alig van két ember még, a rangot illetőleg.

A műsort Brahmsal nyitotta meg, a Schumann Klárának ajánlott második szonátával, melyet a kritika és a közönség egyhangulag ítelt a legkevésbé sikerültnek. Azonban Bülow makacs művész. Ő erő-

vel ezt a sötét és vad színezetű fis moll szonátát és es moll scherzót akarja közönségére rádisputálni, holott ugyan e szerzótől annyi sok más szép, üde és kellemes dologgal kedveskedhetnék, pl. hogy többet ne említsünk a h. moll capriccióval vagy a g. moll szonátával sokkal kellemesebben lepett volna meg.

Kiváló érdeklődéssel néztünk a 21. mű elé, mely azok közé tartozik mik Brahmsot oly igen népszerűvé tették. Hisz az ő hirneve a magyar táncok kiadásával kezdődik s így e mű, a „változatok egy magyar thema felett“ sokat ígért. Sajnáljuk, hogy a magyar geniust még Bülow bemutatása után sem tudjuk e szerzeményben fölfedezni. Bizonyára brillans és sok nehézséggel kínáló földolgozása ez az »Ez a kis lány« motívumnak, de a magyar ritmus sajátos jellegét teljesen nélkülözi.

Annál teljesebb élvezetet nyújtott Schubert kis elegiája (op. 90.) melyet valóban bámulatraméltó költői felfogással és finomsággal hallottunk előadva. E szerzeményről ráösmertünk a hallhatatlan dalok ihletett költőjére. Még érdekesebb volt a kis valcer-motívum, melyet Liszt földolgozása tón oly brillans hangverseny-számmá, a kis gyöngyszemet ép oly ragyogó aranykeretbe foglalva. Ez és az utána következő »Venezia e Napoli« nagy tüntetésre adott alkalmat a jelenvolt ősz zeneszerző mellett, kinek ékesszóló tolmácsával Bülow urral együtt többször meg kellett az emelvényen jelennie.

Chopin »Bölcsődal«-ában (op. 57.) volt alkalmat az előadónak gyöngéd pianoit ragyogtatnia; a zongora mintegy elsohajta ujjai alatt ez üde légű szerzeményt. Viszont a záradékul jött Liszt »magyar rhapsodia« dörgő vihara törhetlen erővel bíró művészi egyéniségről tett bizonyosságot.

Bülow hangjegy nélkül játszik. A zongorához mit sem visz föl mást, mint egy műsorozatot, zenei emlékezete rengeteg tárházából előhuzza a műsor szerint következő darabot, ráhajol zongorájára, vagy a légből függeszti tekintetét s azzal átadja magát saját játéka és az előadott mű élvezetének.

Zeneszerzői tehetségére, úgy látszik, nem sokat ad, mert megelégedett azzal, hogy egy »Lacerta« című kis impromptut játszott el önmagától. E szerzemény is éppen tőle hallva, érdekes dolog, de arról tesz bizonyosságot, hogy Bülownak a zeneszerzőnek hasonlíthatatlanul fölötte áll Bülow a zongoraművész.

—Cz.—

Munkácsy levele.

A nagy művész, kinek halhatatlan remekét bámulattal és áhítattal szemléljük a műcsarnokban, ismét egy újabb bizonyosságot adta azon régóta ismert jellemvonásának, hogy minden szépet és nemes dolgot hévvel támogat s a pártolásra érdemes magyar vállalatok sorsa iránt élénk érdeklődéssel viseltetik.

Társulatunk a megalakulás és létrejövés küzdelmei között, sokfelé keresett szellemi támogatást s a kiválóbb magyar művészi erők odaadó segélyével vélte és remélte hivatását megoldhatni. Teljes bizalommal fordult tehát a nagy mesterhez is, kérvén őt, hogy a társulat szerény képkiállítását, melynek célja a hazai képzőművészetek lendítése, az ő ecsetének remekeivel pártfogolja s egy-két képének

tanulmányának vagy vázlatának átengedésével a közönség előtt szélesebb körben is ismertté tegye.

A kitűnő művész nemes jellemét újabb fénybe vonja azon tény, hogy közvetlenül a diadaluttra indulása előtt, az ünnepeltetés előleges izgatottságai között még ráér társulatunkkal foglalkozni s arra gondolni, hogy e hazafias vállalatot hathatós támogatásával gyarapítsa. Az alábbi levél, melyet igazgatóságunk egyik tagjához, Aggházy Károlyhoz írt, hálára kötelez bennünket, mert ennek bizonyossága szerint szerény képkiallításunk szerencsés két Munkácsy-képet birhatni, melyek jelen számunk megjelenése óta láthatók és kis társulatunkat kiváló jelentőségűvé teszik.

A levél, melynek postabélyege febr. 12-iki keletet árul el, így hangzik:

München.

»Kedves barátom!

»Szíves levelét csakugyan elutazásunk pillanatában vettem. S ime csak Münchenből válaszolok.

»Két tanulmányt hamarjába bepakoltam és az ön címére Budapestre küldöttem a »Harmonia« kiállítására, azonban ráma nélkül, miután ehhez már nem volt idő.

»Örvendenék, ha Bécsben találkozánánk. A »Hotel Imperial«-ban leszünk szállva; megérkezünk 13-ikán reggel.

»Tehát a közeli viszontlátásig. Áldja meg a Jehova.

»Öszinte barátja

Munkácsy.

A francia sajtó Munkácsy Krisztusáról.*)

Ma délután két órától kezdve lesz alkalma a fővárosi közönségnek is gyönyörködhetni Munkácsy »Krisztus Pilátus előtt« című világhírű képében. Helyén találjuk most rövid kivonatokban közölni a francia sajtó véleményét, mely akkor nyilvánult, midőn a kép először volt Párizsban közszemlére kitéve. Ime a kritikák:

Le Figaro (1881 május 9) »Munkácsy képének az ad nagy becset és személyes érdeket, hogy tele van érdekléssel és mozgással. A művészre nézve, ki a nemes művészet derült magaslatán akar megmaradni, saját naturalista iránya mellett, mikor ily jelenetét fest, az képezi a legnagyobb nehézséget, hogy ne csapjon át a közönségesbe. Vallási szempontból úgy, mint tisztán filozofiai szempontból tekintve e mű egyike a legszebbeknek, mit a modern művészet létrehozott. (A. Wolff.)

La Nouvelle Revue (1881. június 1.) Mindent könnyen fel lehet rajta fogni, az első szempillantásra. A szerkezet világos, az alakok elrendezése helyén való. Minden személy részt vesz a cselekvényben, a maga szerepe szerint; a közepén áll a nagy Krisztus, fölegyenesedve, fehérén, ragyogóan. Eddig fékezni akartam lelkesültségemet, hogy exakt maradhassak, de a kép magával von, el kell hagynom magamat. A rajz, az alakítás, a színezés hármasság egyége uralkodik az egészen. A színezés pompás a maga erős harmoniájában. (Roger Ballu.)

*) Desiré-Laverdant külön könyvet írt e remekműről s abban a francia sajtó nyilatkozatait is összeállította. Ez a kép fénynyomatú másolatával ellátva, a műcsarnok titkáranál kapható.

Paris Journal (1881. május 11.) Munkácsy tehetsége csodálatosan átalakult Párisba letelepedése óta; a Sedelmeyer termeiben kiállított több festménye élénken tanuskodik fejlődéséről. Végre abba a terembe érünk, hol **Krisztus Pilátus** előtt van kiállítva. Az első benyomás megkapó. Az ember szinte erzi, hogy egy páratlan, minden tekintetben eredeti kép előtt áll, melynek — fölfogásra nézve — nincs társa sem a letűnt, sem a modern iskolákban. A kritika gyöngye leírni e műnek hatalmas tulajdonait, a leggondosabb tanulmánnyal alkotott típusokat, a legmegkapóbb eredetiség szülte érzetet. Egy szóval pompás egy mű. (Bertall.)

Camées artistiques. A szerkezet és csoportosítás nagy művészetre és tudományra vall. Ami a kivitellet illeti, Munkácsy tökéletesen új modorra csapott át. A színezés, melyet Milton-jában méltattak, itt még élénkebb. A művész előtt kedves sötét színek mellett a fehér, a vörös, a sárga a legélénkebb hatással csillognak, összeolvadván egy zavartalan harmóniába. A „Krisztus Pilátus előtt“ egyike azon legnagyobb műveknek, mit festő e században a maga dicsőségére alkotott. A művész jelenleg azon korban van, mikor a tudománnyal párosult dus képzelet hatalmas művek teremtésére képes. Krisztusának hallatlan sikere csak fokozni fogja munkakedvét s eljön az idő, mikor a muzeumok és egyesek versengeni fognak az ő képei fölött. (Félix Jahyer.)

Le Soleil 1881. május 23. A **Krisztus Pilátus** előtt pompás, hatalmas, csodálatos. A személyek tipikus és ethnographikus jellege mi kívánni valót sem hagy hátra. Az alakok mozgása igaz, csodálatosan erélyes és oly valódi, hogy alig lehet betelni dicséretével. Jól tudom, hogy a classikus festők azt mondják, hogy eltér a hagyománytól s szemére hányni fogják a modern fölfogást, pedig ez képezi erejét és eredetiségét. (Emile Cadron.)

La Lanterne 1881. május 13. Első rangú mű, mely mély nyomokat fog hagyni a modern művészetben, oly mű, melynek egyhangúlag megszavazták a díszérmet, nemcsak a művészek, hanem a közönség is.

Le Triboulet 1881. május 17. Röviden szólva, ez a mű egyike a jelenkori művek legszebbikének, Bizonyára összetörte volna a Salon valamennyi festményét, ha közelében lett volna. (Tudvalevőleg Munkácsy Krisztusát a párizsi Salonból visszatartották, mert elkésett.)

Paris-Moderne 1881. június 1. Ez a mű hatalmas eredetiség műve, mely Munkácsyt korunk legelső festői közé emeli.

La Paix 1881. május 20. E mű rengeteg becsü, mely elhomályosít mindent, mit eddig a Salonban láttunk. A hagyománynak megfelelő típusok és jelmezek ép oly elütő, mint hatalmas kontrasztot képeznek. Az ember alig tudja eléggé méltatni az alakok csoportosítását, a hűségtől és természetességtől sugárzó arcokat, a fenséges színezést, az összhang e teljét. Nem tudjuk, hogy melyik festő képes most megközelíteni Munkácsyt, kit e festménye oly magasra emel.

La Politique d'Action 1881. május 29. Vastag szőnyeg halkítja meg a közönség lépteinek zaját; az emberek csendesen suttognak e

kép előtt, mintha templomban lennének. De a kép méltó is e tiszteletre, mert igazán nagy mester munkája. (René-Victor Meunier.)

Le Temps 1881. május 12. Csodálatos szoliditású mű ez, a drámának csodálatos átértése, meglepő tudománya az architektúrának. Munkácsy sohasem alkotott jobbat, vagy jobban mondva; sohasem csinálta még ezt. Ez minden festőnek a nézete. Ezt a nézetet Barrias, a „Tiberius száműzöttei“ alkotója mondta ki nyíltan, mint igazi művész szokta. (Jules Claretie.)

Petite Presse 1881. május 12. Mintegy harminc természetes nagyságu alak van e képen, igazi csoportosításokban, megkapó arcvonásokkal. A magyar művész fölülhaladta önmagát.

Le Constitutionnel 1881. június 3. A színezésnek, rajznak és világozásnak nem közönséges hatása nyilatkozik e műben, E hatás mélyen pathetikus, összeállítva az emberi természet legkülönbözőbb nyilatkozataiból. Ismerjük el, hogy Munkácsy új műve a legnevezetesebb terméke a jelenkori festészetnek. Igazi mestermű. (Henri Trianon.)

Le Monde 1881. június 3. E mű hosszú tépelődések, elmélkedések és tanulmányok gyümölcse. Munkácsy Mihály magyar, de Franciaországban fejlődött tehetsége mostani dicsőségeig. A francia nap vont sugarat homloka körül, csodáljuk, s úgy tekintjük, mint a magunkét. Szívünk embere e helyen üdvözljük szép és nagy tehetségét, anélkül azonban, hogy megvonnók legitim büszkeségünket a magunk festőitől. (Pierre de Soudeiles.)

Le Progrès artistique 1881. június 10. Munkácsy „Krisztus“-áról nehéz beszélni anélkül, hogy dythirambokba ne essék az ember. Pompás egy kép, szerencse, hogy elkésve érkezett a Salonba, mert különben a francia festők kénytelenek lettek volna lemondani a nagy díjról az ő javára.

Revue du Monde catholique. A jelenet hatalmas, megkapó, megrendítő. Pilátus magatartása olyan, mint a minőnek az Evangelium festi. Látszik arcán a bizonytalanság és gyengeség, mely igazságtalanságra fog vezetni. Eddig helyes volna e képen minden, de Krisztus?... (Eugène Loudun.)

Le Mot d'ordre. 1881. május 14. a kép azzal a virtuozitással van festve, mely a magyar művésznak sajátja. A színezés pompás. Az öltözékek harmonikus egésznek képeznek, melyet a művész hatalmasan adott vissza. (Albert Leroy.)

L'Etoile française 1881. május 27. Az ember sohasem jutna végére, ha a festményen legkisebb részletét méltatni akarná. (Jules de Vernay.)

Express 1881. május 19. Az ember azt hiszi, hogy kápolnában van, annyira bele vannak merülve a nézők a kép szemléletébe. Őszinte bámulattal adózunk a nagy mester hatalmas kísérletének, és sajnáljuk, hogy a jury, a kiállítás és a közönség érdeke szempontjából most az egyszer nem tett kivételt ily jeles mű kedvéért. Munkácsy nagy költővel párosult nagy festő. Nála az agy vezeti a kezet, bármily nagy is ügyessége, csak alázatos szolgája a gondolatnak. (Carjat.)

Hangversenyek.

I.

Jótekonycélu hangverseny.

(febr. 13-án.)

(V.) Wiltné asszony és Perotti úr mint hangverseny énekesek bizonyára eléggé hivatta vannak bármily kényes izlésű közönség előtt is fő-vonzerőt képezni. Amazt egyetlenszer hallottuk Budapesten hangversenyben, akkor is dalmű áriát énekelt (»Szöktetés a Szeraljból«); emez tán mindössze kétszer lépett föl hangversenyben legutoljára másfél év előtt az »Európa« disztermében, hol Schumann örök-szép »Ich grolle nicht«-jét harsogta el hatalmas tenorjával. A két fővonzerőhöz két bécsi művész, s a nemzeti színház kedves ifju tagja, Fáy Szeréna kisasszony csatlakozott, hogy az izraelita tápintézet javára közönséget s annak utján pénzt gyűjtsenek. S az a diszes közönség, mely megjelent, bizonyára a »hangverseny után tánc következik« ígéret nélkül is eljött volna, de miután jelenleg Terpsychore uralma tart. így még szivesebben jött, kétszeresen élvezni.

Epstein-Keller Teréz asszony, ki a hangversenyt megnyitá, distinguált Chopin-játszó. Phisikai ereje, technikai képzettsége és a játékában nyilvánuló, nem egészen nőies felfogás érdekes jelenséggé teszi őt a hangverseny téren. Nővére Epstein Eugenia k. a. ki Vieuxtemps E. dur hegedű-versenyével birkozott meg, nem mondható nényével egyenrangu erőnek még jelenleg. A kezdet lámpalázából kibontakozva szép technikáról és rendkívüli zenei hallásról tett bizonyosságot, de hangja igen kicsi még oly terem számára is, mint a vidádó kis terme. Azt hisszük különben, amint idővel az ifju hölgy testileg is megizmosodik, rohamos fejlődés lesz konstatálható.

Wiltné asszony Schütz Miksának két új dalával lépett elénk. Felesleges is mondanunk, hogy előadása, melyben a drámai erő és a művészi finomság változtak, rendkívül előnyösen mutatá be az új zeneszerző műveit. A német szövegre írott dalok hangversenydarabokként igen hatásosak s Brahms ifjabbkori, költői szárnyalású dalainak stíljében tartvák. Schütz úr dalai mindenesetre nagy népszerűsége számíthatnak, ha Wiltné asszony énekli őket, mert körülbelül az ő hangjának terjedelmére írják. A dalok kíséretét a szerző maga játszotta zongorán, diskkrét finomsággal.

A páratlan művésznőt még Proch bravour-változataiban hallottuk, mely elpusztíthatlanságával még mindig kedvelt darabja a hangverseny-énekesnőknek. Wiltné asszony elragadta és bámulatra költé a közönséget azon biztossággal, melyel masszív hangját e könnyed csicsergésekből és nagy nehézségű futamokból álló bravourária könnyed előadására alkalmazá. Mondanunk sem kell, hogy a végtrilla után falrengető tapsok törtek ki, mikben általában az egész este nem volt hiány.

Perotti úr kitünően választott hangjának megfelelő dalokat. Francknak »Was ist der Wuchs der Pinie« kezdetű dala s az »Ereszkedik le a felhő« főleg arra való, hogy Perotti úr szép széles és zengő b-jét ragyogtathassa. Az első dalban Perotti úrtól egész meglepetve hallottunk egy nála szokatlan mezza vocet. A magyar népdalt oly tiszta kiejtéssel, annyi hévvel és, mondhatni, magyarossággal énekelte, hogy a közönség zajos kívánatára meg kellett ismételnie. Az udvarias művész a viláért sem szegte volna kedvét közönségének.

Közben egy szavallat is volt, melyben Fáy Szeréna kisasszony ragyogtatta fényes drámai tehetségét. Gyulai Pálnak »Pókainé« című balladáját adta elő nagy hatással.

II.

(K.) Weisz József fiatal zongoraművész e hó 14-én tartott hangversenyén a szépszámú közönség sorában Liszt Ferenczet, az ifju művész első mentorát is ott láttuk. Várakozásunkban nem csalódtunk, midőn az ifju tehetségtől a külföldi lapok dicsérete után meglepőre voltunk elkészülve. Müsorában Bach és Moszkovszky, Chopin és Liszt egyaránt képviselve voltak, és saját magától is hallottunk egy igen kedves kis valseot, s a közkíváratnak engedve, még egy salonpiécet. A tizenhét éves ifju művész brillans technikai képességgel rendelkezik, mely által a legnagyobb nehézségek felett is könnyen diadalmaskodlk. Játékán, leszámítva a tulságos hevet és gyorsaságot, határozott jellem kinyomata érzik; mely a fiatal művészt már is igen számot tevő egyéniséggé teszi. Nem kételkedünk benne, hogy Weisz urra fényes jövő várakozik. — Változatosságul B ü c h l e r Rachel k. a, énekelt finom izléssel néhány szép dalt Lassentől, Griegtől, Brahmstól, tapsok által jutalmaztatva. A »Harmonia« társulat koncertzongorája nemés hangja által közfeltűnést keltett.

Z E N E.

* A budapesti nemz. zenede legközelebb tartott választmányi ülésén egyhangulag elhatározta, hogy Hubay Jenő hazánkfiának kineveztetése alkalmából üdvözlő iratot küld Hubay Jenő négy éven át a nemz. zenedének volt tanítványa s az alap-kiképzést atyjának Huber Károly ismert nevü zeneszerzőnek köszönheti. A nemz. zenede méltán büszke lehet egykori tanítványára. A zenede a művész atyjának is levélben kívánt szerencsét fia diadalához.

* A vidéki zenetanárok kérvényekkel kissé furcsán jártak. A közoktatási költségvetés tárgyalásánál kellett volna előkerülni e kérvénynek, mely a pénzügyi bizottság által módosított budget javaslaton ohajtott változtatni. A művészetekről szóló tétélek e hó 12-éig tárgyaltattak le s a zeneintézetek f. hó 16-án kerültek szőnyegre. A zeneakademia, zenede és színésziskola szubvenciója kérdésénél szólalt föl Pázmándy Dénes s azon nézetének adott kifejezést, hogy ezen kisebb és önmagukban részint hiányos szervezetük, részint anyagi eszközeik elégtelensége folytán magas hivatásuknak teljesen a legjobb akarattal is meg nem felelhető intézetek egy nagyobbá egyesíttessenek. Trefort miniszter kijelenté, hogy e tervvel ő régóta foglalkozik, azon-

ban az ország súlyos anyagi helyzete ez egybeolvasztás létesítését az idén még meg nem engedi. A zene fölött ezzel napirendre tértek s a zenetanárok kérvényéről szó sem volt. Az még most is a kérvényi bizottság előtt hever, s így eső utáni köpenyeg lesz a kérvényi bizottság esetleg pártoló ajánlata a leszávozott budget-tétel után.

* A »L'indépendance Belge« f. hó 15-iki száma hosszabban foglalkozik Hubay kinevezésével és ismertetését a következő szavakkal zárja be: »Hubay úr kineveztetése általános örömet okozott városunk művész világában, mert benne a híres belga hegedü iskolamestereinek méltó utódját látja. A mellett hogy mesterének Vieuxtempsnek összes kvalitásait bírja, mégis a legeredetibb tehetséget tünteti fel. Benne egy híres egyéniséget birunk s egybehangzó a vélemény Brüssselben, hogy azon helyre, melyet annyi világhírű művész foglalt el őtte, méltóbbat nálánál nem lehetett volna találni. Gratulálunk a kir. zeneakademiának, hogy ily művészt volt képes megnyerni.«

A szinfalak világából.

„A kőrösi lány“.

Mikor még Rákosi Jenő volt a népszínház igazgatója és a »kőrösi lány« nóta javába dühöngött, Balázs Sándor úr, az e hó 12-én előadott »Kőrösi lány« című népszínművet összefabrikálta, számítván arra, hogy a fájdalom! eléggé népszerű nóta majd vonz közönséget, akármilyen gyarló legyen is a darab maga. Így született meg a népszínmű, a téli kabát a gomb kedvéért, s a cél csak az, hogy a »Kőrösi lány« nótája benne elénekeltessek.

S ez sikerül [is, habár oly kitűnően van bele alkalmazva, mintha csak a hajánál fogva ráncigálták volna oda. E gúnydalt maga a kérdéses »kőrösi lány« éneklé el, a közönség pedig kacag a tragikussá átfésült csufoló dalon.

A darabnak van is meséje, meg nincs is. A kőrösi lánynak persze valami különös teremtésnek kell lennie, mert különben akár kecskeméti lány is lehetne. Így hát ő egy igen egyszerű csomót old meg szemeink előtt, mely unalmasan kezdődött s ép úgy bonyolódik ki. Elhasznált helyzetek, hosszadalmas és unalmas tereferelés, érdektelen alakok, némelyik, mint pl. amelyből Klárné csinált valamit, szives segélyével visszaszítólóg rut is lett. Ötlet, lelemény, elmésség nem e darab számára találtatott föl, valamint a magyaros népszínműi nyelvezet sem áll vele osztályos atyafiságban. Legjobb az egészben az első felvonás, melynek atyaságát pedig a szerző nagy nyilatkozatokban tagadta meg. Kár volt a lármáért, csöndesebb temetkezést jobban szeretünk.

A dalok csak annyival jobbak a darabnál, hogy a régi kedvelt »Maros vize«, »Plevna nóta«, »Te vagy te vagy barna kis lány« stbiek vannak összeszedve. Legújabb keletű és fiatal korára nézve egyetlen a »Kőrösi lány« nótája, melyet pedig legszívesebben engedtünk volna. Igen természetesen, a dalok minden apropos nélkül következnek.

Az előadásban Blaha Lujza asszony (a bámulatos kőrösi lány szerepében) Vadnai Vilma k. a. (igen csinos rózsaszín toleltben) Vidor úr (énekes szerep, különben asztalos legény) Tihanyi úr (Kaczér nevű dűsgazdag és szerelmes öreg.) Horváth ur (tót házmester) igyekeztek megkedveltetni a »kőrösi lány«-t, számbavehető eredmény nélkül. A második felvonás után szerző után is kiáltottak, ki azonban nem volt jelen.

* A nemzeti színház febr. 12-én Kiszfaludy estélyt rendezett, a magyar vígjáték atyjának emlékére. Előadásra került az évenként ily alkalmakkor rendszeren eljátszott »Csalódások« című vígjáték, s a »János kulacs« című kis egyfelvonásos dialogizált adoma. A színház nézőterét egészen megtölté a közönség és tapsaival jutalmazta a zamatos magyar alakok személyesítőit: Molnárné, Szathmáryné, Vizváryné asszonyokat, Csillag kisasszonyt, Ujházy, Szigeti Imre, Nagy, Náday, Sántha stb. urakat.

* A népszínházban Offenbach »Hoffmann meséi« című fantasztikus vígjátékából az énekpróbák javában folynak. Ez operettben fog Együd István hosz

szu pihenés után először fellépni. A főszerepek: Blaha Luiza, Komáromi Mariska, Csatai Zsófi, Együd István, Solymosy Elek, Vidor Pál, Kápolnai János és Tihanyi Miklós kezeiben vannak. — Vidor Pálnak »Vörös sipka« című három felvonásos népszínmű ujdonsága a »Hoffmann meséi« operette után kerül színre.

* A prózai Amerikában se halt ki még minden érdeklődés az ókor klasszikusai iránt. Szofoklesz. »Oedipusz király«-át jan. 23-kán adták Bosztonban, s mindjárt rá New-Yorkban Oedipusz szerepét Riddle adta a híres Harvard collegium tanára, még pedig görög nyelven. a többiek angolul játszottak.

* Lucca Paulina a bécsi opera tagja juniushban tizszer fog fellépni a londoni Covent-Garden színházban. Ennek egy kis története van. Ezelőtt néhány

évvel, mikor még Gye, a londoni olasz opera jelenlegi vezetőjének apja még élt. Lucca megszegte a vele kötött vendégszereplés szerződést. A dolog törvényszék elé került, és a művésznőt 50000 forint kártérítésre, s 10000 forint perköltségre ítélték. A mult napokban Gye, az ifjabb, vendégszereplési ajánlatot tett a művésznőnek, a következő feltételekkel: Kap

egy nyugtát 60.000 forintról, s ez lefizetettnek fog tekintetni (az elítéltéskor Lucca adós maradt az összeggel) ezenkívül kap esténként 1500 forintot; a művésznő kötelezi magát 10 vendégszereplésre, s többek közt fellép Carmenben és A vindsori vig nőkben, melyek Londonban még sohasem adattak. Lucca a feltételeket elfogadta.

Képzőművészetek.

Munkácsy Mihály itthon.

Bécsben néhány napig időzván, ott a legnagyobb kitüntetéseknek tárgyát képezte. Nemcsak hogy nagy képét folytonosan a legnagyobb tömeg nézte és az egész kiállítási idő alatt folyton a legnagyobb tolongás volt e halhatatlan remekmű körül s a sajtó osztatlan magasztalással emlékezett meg róla, de a művész személyét is ünnepelték.

A király óhajára Munkácsy kihallgatáson jelent meg, melylyel kapcsolatban, mint hírlík, nagyobb kitüntetés (Szent István rendjel) állana; amely helyütt megjelent, ott az érdeklődés központját képezte. Így a »Concordia« bécsi hírlapíró egyesület bálján megjelenván, Bécs legszebb hölgyei csoportosultak köréje, s Philippovich tábornagy, Hoffmann báró volt miniszter, Orczy Béla báró miniszter és igen sok más hasonrangú egyéniség mutattatta be magát Munkácsynak, hogy remekműve feletti bámulatáról biztosithassa. Aznap Reusz hercegnél ebédelt s a szellemi és születési arisztokracia egész tömegét fogadta »Imperial« szállodai lakásán. E hó 17-én délután fél 3 órakor érkezett Budapestre nejével együtt, kíséretében voltak Aggházy Károly, ki Bécsbe utazott eléje, Feledy Tivadar és dr. Hubay Károly. Vele együtt jöttek a »Concordia bál«-ra fölrándult magyar hírlapírók is.

A pályaudvarban a képzőművészeti társulat bizottsága fogadta üdvözlő beszéddel, hasonlólag az egyetemi ifjuság, mely testületileg vonult ki eléje s a nagy néptömeg éljenzése között hozták be a városba Csukási József lapszerkesztő fogatán az ünnepelt művészt. Szállása a »Hungária« első emeletén van, hol három teremben lakik.

Ünnepléséhez a főváros azzal járul^{*}, hogy Gerlóczy alpolgármester indítványára diszpolgárául választja. Ő a legelső, kit a főváros e kitüntetésben részesít, külön Pestvárosának és Budának voltak diszpolgárai, de mióta az országnak Budapest a fővárosa, azóta ez az első ily választás.

Pénteken este volt a népszínházban az első diszpoladás a »szép asszony kocsisa« című népszínművel. A művész nejével a baloldali első emeleti 3-ik pályaholyban jelent meg és zajos óvációk tárgyául szolgált.

Az egyetemi ifjuság százas bizottsága, mely a Munkácsy ünnepély rendezésére alakult, egy tizenkét tagú szűkebb választmányt küldött ki, mely intézkedési teljhatalommal ruháztatott föl. Elhatározatott az is, hogy Munkácsyt fáklyás menettel tisztelik meg s ez vasárnap este tartatik meg.

*

Hogy a magyar zeneművészek is ünnepelhessék Munkácsyt, a »Harmonia« magyar zeneművészek társulata a jövő szerdán este 9 órakor a Hungáriában nagy zeneestélyt rendez, melyen kizárólag magyar zeneművek fogják a programot

képezni. E zeneestélyre Liszt Ferenc s az összes magyar zeneszerzők, zenekapacitások megígérték megjelenésüket. Ez estélyen való megjelenésre az írói- és művészi világ összes tagjai igényt tarthatnak, s a belépti jegyül szolgáló meghívókat a »Harmonia« zeneműkereskedésében (váci utca 3. szám) átvehető. A zeneestély után bankett következik, melyre teríték (2 frt 50 krajcárjával) szintén a Harmoniánál váltható.

A zeneestély egyik legérdekesebb pontját a »Munkácsy nótája« fogja képezni, melyet Aggházy Károly komponált Munkácsy Mihály kedvenc magyar dalaiból, melyeket kiváló előszeretettel szokott festés közben füttyörészni, vagy dudolgtatni.

Az árva várt kép a közönség számára vasárnap 2 órakor lesz először látható, azontúl pedig mindennap reggeli 9 órától délután 6 óráig. Belépti díj 50 kr, hétfőn és pénteken 1 frt.

** A főváros képzőművészeti bizottsága legutóbb a Kaas Ivor b. által kezdeményezett Szent István szobor ügyében hozott határozatot. Elénk eszmecsere után határozatba ment, hogy a főváros közgyűlésének ajánlatni fog, hogy Budapest főváros a szobor ügyét felkarolva, szavazzon fellállítása költségeihez huszonötezer forintot, évi 5000 forintos részletekben. Az áldozat nagyságát indokolja a 200—250 ezer forintba kerülendő szoborcsoport nagymérvősége s azon körülmény, hogy a fővárosban fog felállítatni, s az ezredéves állami lét megünneplésének is egyik kiváló momentumuma lesz. A főváros egyuttal forduljon felterjesztéssel Simor hercegprimáshoz és Tisza miniszterelnökhöz, hogy a szobor létesítése ügyének álljanak élére és bizottságot szervezni sziveskedjenek. Szó volt a helyről is, hol a szobor felállítandó lesz; e tárgyban — bár az eskütér, oktagon, Erzsébettér, városháztér stb. felemlítettek, határozat nem hozatott, de leginkább visszhangra talált br. Liphay és Havas Sándor nyug. államtitkár azon indítványa, hogy a szobor Budvárban, a Hentzi szobor helyén fog legméltóbban állni. Végül a bi-

zottság a még rendelkezésre álló pénzből Szentkirályi Mór mellszobrát indítványozza elkészíttetni, Kiss György szobrász által. Kissre a megbízatás sorsolás útján esett.

** A képzőművészekért Zala megye hazafias érületű közönsége ismét nagyobb áldozatot hozott a hazai képzőművészetnek. Ugyanis a képzőművészeti társulatnál tett 200 frtos alapítványát a megyei nemesi pénztár választmánya 1000 forintos pártfogói alapítványra emelte fel és a megye közönsége ezenkívül egy újabb 500 frtos alapítványt tett. Siposs Pál abauj-szikszeri birtokos 200 forinttal a képz. társulat alapítói közé lépett.

** Ligeti Antal kitünő tájképirónk a napokban fejezett be egy nagyobb festményt, mely a bukkari öblöt, Porto Rét és a Frangepánok hajdani várának Renilnek romjait ábrázolja. A kép meglepő szépséggel és hűséggel adja vissza a magyar tengerpart természeti szépségeit és az Adria derült egét. A művész hozzá fogott egy második kép festéséhez is, mely Fiume látképét ábrázolja. Ezenkívül megrendelésre fest egy pálmás keleti tájat.

Szerkesztői posta.

A társulat igazgatóságához benyújtott zeneművek közül eddig a következők érkeztek vissza a bíráló tanácstól:

1. »Tánc csokor«. Relative elég jó utáztatok, melyeket becsülni lehetne, ha jobb és eredetibb alakban nem bírnók Strausz és másoktól. Szerző jobban megválogathatná gondolatait, több eredetiségre törekedhetnék. Kiadásra méltónak nem találtatott.

2. »Tourista« Polka mars. Használhatlan.

3. »Magyar theme« variációkkal. Korrekt munka, de ilyen művekkel bőven el vagyunk látva Székely, Zimay, Ábrányi s más kitünő tollú írók által.

4. »Zongora darab«. Nemesak az irás, de ama tapintat is, melyet szerző névtelen maradásával tanusított, hölgy kezekre vall. Maradjon csak ezentúl is a névtelen maradás — neki egyedül üdvös útján.

5. »Les Perles« szóra sem érdemes.

6. »Bölcső dal« zongorára. Nagyon is észrevehető, hogy szerző Chopin »Berceuse«-e által inspiráltatott a nélkül azonban, hogy annak szépségeit elsajátította volna. Mert Chopin oly frázisokat, minőket az 5. 6. 14. 15. 47. stb. ütenyekben találunk, nem irt. Azonkívül egy periodus hibát találtunk, a 11-ik taktus egészen fölösleges. Nem vonjuk kétségbe szerző tehetségét s hivatottságát: de a jelen szerzeményét mint oly munkát, mely még az iskolaszerűség bélyegét hordja, nem találjuk alkalmásnak a zongora irodalom gazdagítására.

7. »Meggondom én« kettős két énekhangra. Szerző tehetségének buzditásra méltó jelét adja e szerzeményben. Sem nép- sem műdal, de mondhatnók magyar operai styl az, melyben e kettős irva van. Nehány harmonikus keménység s az örökös terzparallelen mozgás megrovást érdemel, de azért a nyilvánosság elé bocsátásra méltónak találjuk.

La Hongrie à l'Étranger.

(Redigée par A. Bánfi).

Le vendredi passé était un jour de fête pour Budapest. M. Munkácsy le grand artiste reconnu par le monde tout entier a tenu à 2 heures 30 m. son entrée avec son épouse dans la capitale hongroise. Un comité de la Société des arts plastiques, la jeunesse de l'Université in corpore, un grand nombre des plus illustres écrivains et artistes, les représentants de la Presse hongroise tout entière, des notabilités et une foule immense de la population de la capital l'attendaient à la gare du chemin de fer de l'État autrichien.

L'accueil fait à lui semblait à celui d'un roi qui rentre de ses grandes conquêtes faites pour lui même et pour la gloire de sa nation. Ce sont des conquêtes dont les résultats ne causaient à personne des pertes mais au contraire par les quelles la trésorerie spirituelle de l'humanité tout entière a beaucoup gagné.

Après le discours de salut, tenu par M. Telepy au nom de la Société des arts plastiques, et la présentation d'un bouquet aux camélias par le secrétaire du club français à Mme Munkácsy, M. et Mme Munkácsy se sont placés dans l'équipage de M. Csukássy, le directeur du Journal »Budapesti Hirlap« et allaient au Grand Hôtel Hungaria.

Au soir a eu lieu au théâtre populair la représentation d'une des pièces populaires hongroises, dont on jouera sur la demande personnelle de M. Munkácsy pendant son séjour à Budapest.

Dimanche à 11 heures le matin on a présenté solennellement la couronne et l'adresse dédiée à lui.

Le comité municipal de notre capital a aussi décidé l'élection M. Munkácsy comme citoyen honoraire de Budapest; c'est le premier tel cas depuis l'union des deux villes Buda et Pest.

* * *

M. Joseph Weisz, qui est parfaitement connu du public musical de notre ville, et duquel tout le monde se rappelle encore ses succès comme pianiste et compositeur, lorsqu'il'était élève de notre Académie de musique, a donné le 14 courant un concert dans la petite salle de la Redoute. M. Weisz, qui a eu des succès considérables tant comme pianiste que comme compositeur à l'étranger (une symphonie de lui fut exécutée et très favorablement appréciée il n'y a pas longtemps

5. szám.

HARMONIA

ZENÉSZETI KÖZLÖNY.

MAGYARORSZÁG ÉS A KÜLFÖLD MŰVÉSZETÉNEK

HETI SZEMLEJE.

SZAKSZERKESZTŐK:

AGGHÁZY KÁROLY ÉS ERNEY JÓZSEF.

FELELŐS ROVATSZERKESZTŐ:

KACZIÁNY GÉZA.

KIADÓTULAJDONOS:

A „HARMONIA“ MAGYAR ZENEMŰVÉSEK RÉSZVÉNYTÁRSULATA.

BUDAPEST.

NYOMATOTT A DEUTSCH M.-FÉLE MŰVÉSZETI INTÉZETBEN.

1882.

➡ Egyes szám ára 15 kr. ➡

Émlék-naptár.

Február 20-án.

1802. szül. Beriot Károly Ágost, hegedűművész és zeneszerző
Löwenben (Belgiumban) † 1870. ápr. 10 Brüsszelben.

Február 21-én.

1791. szül. Czerny Károly Bécsben. Beethoven és Clementi
tanítványa; Liszt, Thalberg, Döhler stb. mestere mintegy, 900 műnek
szerzője. † 1857. július 15.

1801. szül. Kaliwoda János, hegedűművész és zeneszerző
Prágában. † 1866. dec. 3.

Február 22-én.

1749. szül. Forkel János, zenetudós és karnagy
Meederben (Koburg mellett.) † 1818. márc. 17.

1817. szül. Gade N. Vilmos, dán zeneszerző Kopenhágában.

1824. szül. Wüerst Rikárd, hegedűművész és zeneszerző
Berlinben. Irt több operát, symphoniát, hegedűversenyt stb.

Február 23-án.

1685. szül. Händel György Frigyes, az oratorium ős mestere
Halleban. † 1759 ápr. 13. Londonban.

1779. szül. Aiblinger Gáspár, templomi zeneszerző
felső Bajorországban. † 1867. máj. 6-án Münchenben.

Február 24-én.

1771. szül. Cramer Ker. János, zongoraművész és zeneszerző
Mannheimban. Tanulmányain kívül még Sonátákat, versenyda-
rabokat stb. irt † 1858. ápr. 16-án Kensingtonban.

Február 25-én.

1799. szül. Dehn S. Vilmos, zenetudós Altonában. A tanítási téren
is működött és Glinka, Kullak, Kiehl, Bargiel és Rubinstein mestere
volt. † 1858. ápril 12.

1811. szül. Schubert Károly, jeles gordonkaművész és zene-
szerző Kopenhágában. † 1863. jul. 22. Zürichben.

Február 26-án.

1774. szül. Rode Péter, híres hegedűművész Bordeauxban.
† 1830. nov. 25-én ugyanott.

Az ötödik szám tartalma:

Üdvözllet Munkácsynak.

Zenepártoló egyesület.

A képzőművészeti társulat közgyűlése.

Tárca:

a) Bülow és budapesti hangversenye.

b) A francia-sajtó Munkácsy Krisztusáról

Munkácsy levele.

Hangversenyek.

Zene.

A színpadok világából

Képzőművészetek

Szerkesztői posta.

La Hongrie á l'Etranger

HARMONIA.

à Berlin) fut aussi comblé d'applaudissements pour l'exécution brillante, la sûreté remarquable et la conception correcte avec lesquelles il a exécuté une série de pièces, pour la plupart de véritables pièces de concert, parmi-lesquelles Bach, Chopin, Liszt et même Moszkowszky furent traités avec une égale perfection. Le nombreux auditoir, dans les rangs duquel nous avons remarqué ses anciens professeurs Volkman et Liszt, ne fatiguait pas de l'applaudir. La partie chantante du concert fut exécutée par l'excellente chanteuse Melle Rachel Büchler qui a fait entendre avec un goût exquis et une entente parfaite quelques chansons très bien choisies.

C'est le premier concert arrangé par la Société »Harmonia« et nous ne pouvons que l'engager à continuer de nous offrir des soirées aussi délicieuses.

Le 13 courant a eu lieu dans la petite salle de la Redoute un concert de charité arrangé par les dames israélites en faveur de la première cuisine populaire. La »great attraction« était l'illustre artiste Mme Wilt qui nous a présenté deux chansons de M. Maximilien Schütz. Le succès en fut complet. La cantatrice aussi bien que l'accompagnateur (le compositeur même) furent rappelés à différentes reprises et distingués par des applaudissements frénétiques. Puis Mme Wilt a chanté aussi les variations de Proch dans les quelles elle a su développer tout l'éblouissant répertoire avec son art technique incomparable. Mme Thérèse Epstein-Keller de Vienne s'est présenté dans ce concert au public pestois comme une pianiste du plus rare talent. Nous pouvons donner les mêmes louanges à sa soeur Eugénie, qui a su maîtriser sur le violon les difficultés du concert en mi bémol majeur de Vieuxtemps avec une tranquillité et sûreté surprenantes. M. Perotti a su montrer par l'interprétation de deux chansons qu'il jouit de la faveur du public aussi bien dans la salle de concert qu'à l'opéra. Après une ballade de Gyulai dite par Melle Serène Fay avec un effet extraordinaire le concert qui a été fréquenté par une société des plus choisies s'est terminé par une petite soirée dansante très animée.

Kiadó-tulajdonos: a „HARMONIA“ magyar zeneművészek részvénytársulata.

A „HARMONIA“ társulat hirdetése:

Árjegyzékek kívánatra készséggel

küldetnek.

küldetnek.

Árjegyzékek kívánatra készséggel

A „HARMONIA“ társulat hirdetése:

A társulat képműállításában már a napokban látható lesz:

2 eredeti tanulmány

Munkácsy Mihály-tól!

Naponként reggeli 10 órától esti 6-ig

váci utca 24.

Belépti díj nélkül.

! Legújabb kiadás !

„Munkácsy nótája“

„Concert Csárdás“

szerezé és

Munkácsy Mihálynak

baráti üdvözlettel ajánlja

AGGHÁZY KÁROLY.

Kétféle kiadás. Egy nehezebb s egy könnyített műkedvelők számára.

Ára 1 frt.

Kapható a társulat nemzeti zeneműkereskedésében

váci utca 3.